USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2022/1735

ze dne 4. května 2022

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (nyní Agentury Evropské unie pro otázky azylu – EUAA) na rozpočtový rok 2020

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu na rozpočtový rok 2020,

— s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na stanovisko Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0107/2022),

A. vzhledem k tomu, že podle výkazů příjmů a výdajů ([1]) Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (nyní Agentury Evropské unie pro otázky azylu) (dále jen „úřad“) činil jeho konečný rozpočet na rozpočtový rok 2020 celkem 130 986 611 EUR, což ve srovnání s rokem 2019 představuje nárůst o 27,25 %; tento nárůst se týká zejména zvýšení výdajů souvisejících s operační podporou; vzhledem k tomu, že rozpočet úřadu se odvíjí převážně od rozpočtu Unie;

B. vzhledem k tomu, že Účetní dvůr ve své zprávě o ověření roční účetní závěrky úřadu za rozpočtový rok 2020 (dále jen „zpráva Účetního dvora“) prohlásil, že získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka úřadu je spolehlivá a že získal dostatečné důkazní informace o legalitě a správnosti příjmů a výdajů, na nichž se zakládá účetní závěrka; s uspokojením konstatuje, že úřad vyřešil problémy, které vedly k vyslovení výhrad ve výroku o výdajích, na nichž se zakládá účetní závěrka, a že Účetní dvůr nezjistil žádné významné chyby;

C. vzhledem k tomu, že Účetní dvůr, aniž by zpochybňoval svůj výrok auditora, upozorňuje na skutečnost, že soudní řízení, věc T-621/20 (EMCS v. EASO), která probíhá před Tribunálem, má dopad na některé aspekty tohoto výroku; vzhledem k tomu, že úřad v roce 2020 zahájil otevřené řízení na poskytování dočasných agenturních pracovníků na podporu svého ústředí a jeho operací na Maltě, přičemž celková odhadovaná částka činila 27,7 milionu EUR za 48 měsíců; vzhledem k tomu, že v říjnu 2020 zažaloval neúspěšný uchazeč úřad u Tribunálu v souvislosti s výsledkem zadávacího řízení;

Výsledky šetření Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF)

1. konstatuje, že poté, co úřad na konci roku 2018 obdržel zprávu Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF), kterou se podrobně zabývala zpráva o udělení absolutoria za rok 2018, zahájil úřad v roce 2019 tři disciplinární řízení, která stále probíhají; oceňuje spolupráci stávajícího vedení úřadu s úřadem OLAF a jeho závazek reagovat na navržená doporučení; vítá závazek úřadu informovat orgán příslušný k udělení absolutoria o dokončení těchto řízení;

Rozpočtové a finanční řízení

2. konstatuje, že výsledkem úsilí zaměřeného na monitorování rozpočtu během rozpočtového roku 2020 byla míra plnění rozpočtu ve výši 95,14 %, tedy přibližně stejná jako v roce 2019 (95,22 %); se znepokojením konstatuje, že míra využití prostředků na platby činila 80,91 %, což Účetní dvůr považuje za nízkou hodnotu a oproti předcházejícímu roku (89,86 %) představuje snížení o 8,95 %; se znepokojením bere na vědomí závěr Účetního dvora, že přenosy prostředků přidělených na závazky na provozní výdaje byly vysoké (33,8 %) a že míra rušení rozpočtových prostředků přenesených z roku 2019 do roku 2020 byla rovněž vysoká a činila 19 %; bere na vědomí závěr Účetního dvora, že to je v rozporu se zásadou ročního rozpočtu; vyzývá úřad, aby přijal opatření v návaznosti na doporučení Účetního dvora s cílem zlepšit své rozpočtové plánování a cykly plnění rozpočtu, a dále úřad vyzývá, aby informoval orgán příslušný k udělení absolutoria o dosaženém pokroku;

([1]) Úř. věst. C 114, 31.3.2021, s. 191.

3. konstatuje, že Účetní dvůr prohlásil platby provedené v roce 2020 v celkové výši 1 177 848 EUR za nesprávné, protože souvisely s chybami při zadávání zakázek v rámci řízení na pronajaté prostory v Římě, která proběhla v letech 2016 a 2017, a zadávacích řízení, která Účetní dvůr prohlásil za nesprávná v předchozích letech (např. zadávací řízení týkající se pronajatých prostor na ostrově Lesbos, dočasných pracovníků v Itálii a externích odborníků); oceňuje úsilí současného vedení úřadu o ukončení těchto smluv tam, kde je to možné, nebo o snížení jejich budoucího finančního dopadu;

4. vítá skutečnost, že počet nevyřízených připomínek z předchozích zpráv Účetního dvora o auditu se v období 2019–2020 snížil o polovinu; konstatuje však, že realizace 8 z 12 doporučení ještě probíhala; vyzývá úřad, aby splnil připomínky Účetního dvora a aby přijal opatření za účelem dodržení svých právních povinností;

5. připomíná závěr Účetního dvora týkající se rozpočtového roku 2017, že postupy pro monitorování cestovních výdajů byly nedostatečné; vítá skutečnost, že úřad v této věci provedl interní šetření, které rovněž vedlo ke zjištěním úřadu OLAF; konstatuje, že tato zjištění jsou řešena po právní stránce a že byla přijata návazná opatření; poznamenává, že úřad na začátku roku 2020 zavedl zdokonalené postupy pro monitorování cestovních výdajů;

6. vítá skutečnost, že dne 11. června 2021 byla na žádost Účetního dvora zavedena účinná politika pro správu pronajatých budov a souvisejících služeb, která je plně prováděna od 1. ledna 2022;

7. připomíná doporučení Účetního dvora pro rozpočtový rok 2018, aby úřad zavedl účinnou finanční kontrolu ex post; konstatuje, že úřad na základě tohoto doporučení zavedl dva typy kontrol ex post; vyzývá úřad, aby urychleně dokončil probíhající procesy vztahující se k rokům 2020 a 2021 a neprodleně informoval orgán příslušný k udělení absolutoria o výsledcích;

8. bere na vědomí závěr správní rady úřadu, že zřízení útvaru interního auditu nad rámec kontrolní funkce, kterou již zajišťuje Útvar interního auditu Komise, není nákladově efektivní a nepřineslo by přidanou hodnotu;

Výkonnost

9. konstatuje, že úřad uvedl, že v roce 2020 provedl celkem 5 313 plateb (oproti 9 871 v roce 2019), z nichž 334 (6,29 %) bylo provedeno více než 30 dní po obdržení faktury (v roce 2019 to bylo 1 312 plateb, tedy 13,29 %); konstatuje, že v roce 2020 byl zaplacen úrok dosahující částky 6 374,89 EUR ve srovnání s rokem 2019, kdy úrok dosahoval výše 25 652,34 EUR; vítá podstatné zlepšení celkové výkonnosti v souvislosti s platebními lhůtami a snížení úroků z prodlení;

10. připomíná, že v roce 2020 podalo žádost o azyl v členských státech přibližně 13 600 nezletilých osob bez doprovodu; zdůrazňuje, že je důležité zajistit zvláštní přijímací systém pro nezletilé osoby, který je bude chránit;

11. konstatuje, že úřad používá určitá opatření jako klíčové ukazatele výkonnosti k posouzení výkonnosti svých činností; vítá, že úřad v případě většiny ukazatelů dosáhl či překročil stanovené cíle, a to navzdory obtížím, s nimiž se potýká v důsledku pandemie onemocnění COVID-19; vyjadřuje politování nad tím, že u řady ukazatelů nebyly k dispozici žádné vnitrostátní údaje z členských států, a vyzývá příslušné vnitrostátní orgány a úřad, aby tuto otázku řešily všemi dostupnými prostředky;

12. s uspokojením konstatuje, že úřad pravidelně spolupracuje s dalšími agenturami Unie, zejména s agenturami v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí; vítá spolupráci založenou na dvoustranných dohodách o spolupráci, jako jsou pracovní ujednání mezi úřadem a Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž (dále jen „Frontex“), Agenturou Evropské unie pro základní práva a Agenturou Evropské unie pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (dále jen „agentura eu-LISA“) a plány spolupráce s agenturami Frontex a eu-LISA s cílem lépe sladit společné projekty a systematicky sdílet informace;

Zaměstnanecká politika

13. bere na vědomí, že ke dni 31. prosince 2020 byl plán pracovních míst naplněn ze 78,96 %, neboť z 366 dočasných zaměstnanců schválených na základě rozpočtu Unie (ve srovnání s 284 pracovními místy schválenými v roce 2019) jich bylo jmenováno 289 a dalších 17 pracovních míst bylo nabídnuto či přijato; dále konstatuje, že pro úřad v roce 2020 pracovalo 91 smluvních zaměstnanců a vyslaných národních odborníků a dalších 22 míst bylo nabídnuto nebo přijato, přičemž bylo schváleno 123, resp. 11 pracovních míst;

14. vítá klesající trend v počtu dočasných pracovníků ve srovnání s celkovým počtem zaměstnanců; zdůrazňuje, že jedním z důvodů závislosti na dočasných zaměstnancích bylo zpoždění přijetí a vstupu v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2303 ([2]) (dále jen „nařízení"), kterým se zřizuje Agentura Evropské unie pro otázky azylu; vítá, že vstoupilo v platnost nařízení, které nové Agentuře Evropské unie pro otázky azylu umožňuje zaměstnávat placené odborníky; zdůrazňuje skutečnost, že v zájmu snížení této závislosti vedl úřad aktivní dialog s Komisí; vyjadřuje politování nad tím, že se podařilo nalézt pouze krátkodobá řešení a že úřad směl v roce 2020 zaměstnávat 58 smluvních zaměstnanců pouze na dobu jednoho roku, a to do plánovaného přijetí nařízení; konstatuje však, že v důsledku zpoždění při přijímání nařízení se úřad ocitl v obtížné situaci, protože dohoda mu neumožnila tyto smlouvy prodloužit, dokud nařízení nevstoupí v platnost; s politováním konstatuje, že Komise projevila při vytváření těchto míst a jejich přidělování úřadu značně nedostatečnou předvídavost; zdůrazňuje, že tato situace měla negativní dopad na schopnost úřadu přijímat zaměstnance a na jeho činnost;

15. konstatuje se znepokojením, že navzdory závěru Účetního dvora, že bylo dosaženo pokroku v získávání nových zaměstnanců, míra plnění 78,96 % znamenala, že již čtvrtý rok po sobě se úřadu nepodařilo dosáhnout svých cílů stanovených v plánu pracovních míst; konstatuje, že v roce 2020 bylo přijato dalších 58 smluvních zaměstnanců, což nebylo v plánu pracovních míst stanoveno; vítá postupně se zvyšující míru obsazenosti v rámci úřadu a skutečnost, že úřad lehce překročil očekávanou 90% míru plnění plánu pracovních míst na konci roku 2021; vítá oznámené snížení míry fluktuace zaměstnanců z 6,58 % v roce 2019 na 5,73 % v roce 2020;

16. připomíná závěr Účetního dvora z rozpočtového roku 2017, že sledování smluv z hlediska dodržování vnitrostátních předpisů týkajících se dočasných pracovníků bylo nedostatečné; konstatuje, že vzhledem ke skutečnosti, že věc C-948/19 projednává Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr"), se Účetní dvůr zdrží jakýchkoli připomínek ke správnosti postupu úřadu; vyzývá úřad, aby orgán příslušný k udělení absolutoria informoval o dalších krocích, které podnikne v této záležitosti, jakmile Soudní dvůr zveřejní své rozhodnutí v této věci;

17. připomíná závěr Účetního dvora z rozpočtového roku 2018, že smlouvy úřadu s IT společnostmi byly formulovány způsobem, který mohl vést k přidělování dočasných agenturních pracovníků namísto poskytování jasně definovaných služeb či produktů v oblasti IT, což by bylo v rozporu se služebním řádem a pravidly Unie týkajícími se sociálního zabezpečení a zaměstnávání; připomíná doporučení Účetního dvora, aby úřad formuloval znění smluv tak, aby vylučovalo jakékoliv nejasnosti o tom, zda se jedná o pořízení služeb IT, nebo najímání dočasných pracovníků, a bere na vědomí připomínku Účetního dvora za rozpočtový rok 2020, že postup v této otázce stále probíhá; vyzývá úřad, aby tento problém urychleně řešil;

18. připomíná závěr Účetního dvora za rozpočtový rok 2019, že u postupů pro výběr a najímání externích odborníků systematicky chyběla spolehlivá auditní stopa a že následné platby provedené na základě těchto smluv byly nesprávné; konstatuje, že úřad provedl doporučení Účetního dvora a v roce 2020 zveřejnil novou výzvu k vyjádření zájmu; vyzývá úřad, aby průběžně informoval orgán příslušný k udělení absolutoria o dosaženém pokroku;

19. zdůrazňuje, že přidělování pracovních míst ze strany Komise, které neodpovídá tomu, jaké požadavky a úkoly jsou s daným pracovním místem spojeny, má negativní dopad na fungování úřadu;

20. poukazuje na zjištění Účetního dvora, že v roce 2020 měl úřad 16 neobsazených vedoucích pozic, přičemž 10 z těchto pozic bylo obsazeno pracovníky, kteří vykonávali funkci dočasně déle než jeden rok; bere na vědomí závěr Účetního dvora, že tento stav je v rozporu se služebním řádem, v němž je dočasné umístění na vedoucí pozici omezeno na jeden rok, a že tato nejistota ohledně obsazení vedoucích pozic by mohla ohrozit řízení a strategickou kontinuitu úřadu;

([2]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2303 ze dne 15. prosince 2021 o zřízení Agentury Evropské unie pro otázky azylu a o zrušení nařízení (EU) č. 439/2010 (Úř. věst. L 468, 30.12.2021, s. 1).

21. připomíná, že při provádění svých operací je úřad poměrně závislý na spolupráci členských států, např. pokud jde o počet národních odborníků, kteří jsou k dispozici v rámci rezervní skupiny pro otázky azylu, jak je uvedeno v článku 15 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 439/2010 ([3]), kterým byl úřad zřízen; zdůrazňuje, že podle Účetního dvora se úřad z důvodu omezeného počtu těchto národních odborníků stále spoléhal v souvislosti s činnostmi operační podpory v terénu na zaměstnance agentur práce; vyzývá členské státy, aby plnily své povinnosti týkající se národních odborníků, a úřad se tak nemusel spoléhat na externí smluvní partnery;

22. se znepokojením bere na vědomí zastoupení žen a mužů ve vrcholném vedení úřadu, v němž je deset mužů (83,3 %) a dvě ženy (16,7 %), a ve správní radě, v níž je 21 mužů (67,7 %) a deset žen (32,3 %); konstatuje, že z celkového počtu zaměstnanců je 186 mužů (38,0 %) a 304 žen (62,0 %); žádá agenturu, aby v budoucnu zajistila vyvážené zastoupení žen a mužů na úrovni vedení i zaměstnanců; opět žádá Komisi a členské státy, aby při nominaci svých členů do správní rady úřadu přihlížely k tomu, že je důležité zajistit vyvážené zastoupení žen a mužů;

23. bere na vědomí, že ve věci zadávacího řízení na nábor dočasných pracovníků na Maltě stále ještě probíhá řízení před Tribunálem; zdůrazňuje, že zadávání všech veřejných zakázek agenturami Unie by měla doprovázet vysoká míra transparentnosti; vyzývá úřad, aby orgán příslušný k udělení absolutoria pravidelně informoval o stavu a průběhu soudního řízení v této věci;

Zadávání veřejných zakázek

24. bere na vědomí, že úřad v roce 2020 zahájil 65 řízení (ve srovnání se 48 v roce 2019), z nichž většinu tvořila vyjednávací řízení s jedním kandidátem (40 %) a otevřená řízení (26,15 %);

Prevence a řešení střetů zájmů a transparentnost

25. bere na vědomí odpověď úřadu orgánu příslušnému k udělení absolutoria, která se týkala prohlášení o zájmech, v níž úřad uvedl, že všichni pracovníci při zahájení pracovního poměru podepisují prohlášení o zájmech; konstatuje, že na internetových stránkách úřadu je zveřejněno prohlášení o finančních zájmech a životopis výkonné ředitelky úřadu; opakovaně vyzývá úřad, aby na svých internetových stránkách zveřejnil prohlášení o zájmech ostatních vedoucích pracovníků;

26. konstatuje, že revidovaná politika v oblasti střetu zájmů je v poslední fázi konzultací mezi útvary a následně bude předložena správní radě; vyzývá úřad, aby revidovanou politiku finalizoval;

Vnitřní kontrola

27. vítá, že byla provedena revize kontrolních strategií pro hlavní kontrolní činnosti úřadu, která se řídila přístupem založeným na posouzení rizik a zohlednila nákladovou efektivnost kontrol; vítá celkové zlepšení situace v úřadu, pokud jde o vnitřní kontrolu, a to i zadávání veřejných zakázek, jak lze vyčíst ze zprávy Účetního dvora; v této souvislosti bere na vědomí připomínku Účetního dvora, že úřad v roce 2020 ukončil provádění správního akčního plánu z roku 2018 a začlenil jej do čtvrtletní monitorovací zprávy určené správní radě a vlastního posouzení vnitřní kontroly, ale že některá opatření považuje Účetní dvůr stále za relevantní a je třeba se jimi důkladně zabývat, a vyzývá úřad, aby pokračoval v provádění těchto opatření, přičemž bere na vědomí zejména počet dočasných pracovníků nahrazujících stálé zaměstnance, míru neobsazenosti pozic vedoucích pracovníků a aktualizaci politiky v oblasti střetu zájmů, a aby průběžně informoval orgán příslušný pro udělení absolutoria o dosaženém pokroku;

28. vítá, že konsolidovaná výroční zpráva úřadu o činnosti podrobně odráží vlastní posouzení jeho vnitřní kontroly, což poskytuje velmi dobrý přehled o stavu vnitřní kontroly v úřadu; bere na vědomí závěr vyplývající z vlastního posouzení, že systém vnitřní kontroly úřadu je sice účinný a účelný, avšak je třeba provést několik úprav; vybízí úřad, aby pokračoval v osvědčených postupech spočívajících v posuzování a provádění stanovených zlepšení;

29. vítá skutečnost, že provádění rámce vnitřní kontroly bylo v roce 2020 dále posíleno prostřednictvím doplnění funkce následných kontrol, čímž úřad reagoval na připomínky orgánu příslušného k udělení absolutoria z předchozích let;

([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 439/2010 ze dne 19. května 2010 o zřízení Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (Úř. věst. L 132, 29.5.2010, s. 11).

Reakce na pandemii COVID-19 a kontinuita činnosti

30. bere na vědomí, že v rámci úřadu byl na základě rozhodnutí výkonné ředitelky ze dne 11. března 2020 vytvořen tým pro reakci na COVID-19, a rovněž si všímá koordinované reakce úřadu na pandemii COVID-19; zdůrazňuje, že velikost úřadu a složitost jeho operací a nedávné události, jako je pandemie COVID-19, ukazují, jak důležitý je oficiální a aktualizovaný plán; bere na vědomí, že úřad přijal svůj plán kontinuity činností dne 31. března 2021;

31. vítá podporu, kterou úřad prostřednictvím videokonferencí svých tematických sítí poskytl členským státům s cílem reagovat na výzvy vyplývající z pandemie COVID-19, jako byl dopad pandemie COVID-19 na specifické aspekty azylového řízení a přesídlení; vítá doporučení vydaná v souvislosti s řešením registrace a pohovorů v rámci azylových řízení v distančním režimu; s uspokojením bere na vědomí proaktivní plán úřadu týkající se zavedení očkování pro uchazeče o azyl a osoby požívající mezinárodní ochrany;

32. vítá skutečnost, že podle údajů úřadu měla některá opatření přijatá v reakci na pandemii COVID-19 pozitivní dopad na environmentální výkonnost úřadu, zejména se snížila spotřeba elektřiny i příspěvek úřadu k celosvětovým emisím CO_2 z cestování v důsledku zrušení služebních cest a cest účastníků, kteří navštěvují schůze úřadu a školení, a úřad upustil od požadavku, aby uchazeči účastnící se výběrových řízení na zaměstnance a písemných hodnocení byli fyzicky přítomni, a místo toho využívá alternativní řešení řízená distančně (videokonference a monitorované hodnocení on-line);

Další připomínky

33. vítá skutečnost, že úřad zvažuje, jak zachovat opatření v oblasti životního prostředí a doplnit je o dlouhotrvající iniciativy s cílem omezit uhlíkovou stopu a zaměřit se na oblasti ekologických budov a udržitelné mobility, pokud jde o cesty zaměstnanců, ekologičtější způsoby dojíždění do práce a cestování související se schůzemi a školeními; vybízí úřad, aby se podělil o získané poznatky s ostatními členy sítě agentur EU;

34. s uspokojením bere na vědomí, že v roce 2020 byl v rámci výkonné kanceláře úřadu vytvořen útvar pro právní záležitosti a ochranu údajů; zdůrazňuje, že útvar pro právní záležitosti a ochranu údajů přispívá k zajištění solidního právního prostředí pro fungování úřadu, zabývá se soudními řízeními a postupy před zahájením soudního řízení a zastupuje úřad při soudních řízeních;

35. zdůrazňuje, že v roce 2020 se úřad nadále potýkal s obtížemi při plnění některých úkolů v souvislosti se svým zastaralým mandátem, zejména pokud jde o právní rámec a mechanismy pro vysílání azylových podpůrných týmů poskytujících podporu, o kterou požádají členské státy; vítá dohodu dosaženou na úrovni spolunormotvůrců a vstup nařízení v platnost, kterým se úřad přeměnil v plnohodnotnou Agenturu Evropské unie pro otázky azylu;

36. připomíná důležitou úlohu, kterou úřad plní v rámci azylové politiky Unie, neboť pomáhá žádajícím členským státům poskytováním cenných odborných znalostí a zdrojů v této oblasti; vítá, že byl v roce 2020 podepsán nový plán operativní podpory se Španělskem, čímž se celkový počet zemí, kterým úřad pomáhá, zvýšil na osm; zdůrazňuje, že aktivace tohoto podpůrného opatření znamená, že úřad je v rámci operativní podpory činný v plném rozsahu v pátém členském státě, přičemž dalšími státy jsou Kypr, Řecko, Itálie a Malta, tzn. že úřad aktuálně poskytuje podporu při správě azylových a přijímacích řízení či obojího všem hlavním zemím prvního vstupu;

37. pokud jde o další připomínky, které jsou připojeny k rozhodnutí o udělení absolutoria a jsou horizontální povahy, odkazuje na své usnesení ze dne 4. května 2022 ([4]) o výkonnosti, finančním řízení a kontrole agentur.

([4]) Přijaté texty, P9_TA(2022)0196.